

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 61:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om Dansk Udenrigspolitisk Instituts udredning om udviklingen i EU siden 1992 på de områder, der er omfattet af de danske forbehold?«

Af Claus Larsen-Jensen (S), Charlotte Antonsen (V), Lene Espersen (KF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mimi Jakobsen (CD), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Frank Dahlggaard (UP).

(Forespørgslen anmeldt 10/5 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/5 2000).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 18. maj 2000.

Begrundelse

Claus Larsen-Jensen (S):

I september måned 1999 var der i Folketingets Europaudvalg bred enighed om, at der var brug for et sammenhængende overblik over, hvordan udviklingen var gået i EU-samarbejdet siden 1992-1993, hvor Danmark med Edinburgh-aftalen fik fire forbehold, som muliggjorde, at Maastrichtaftalen kunne træde i kraft.

Baggrunden for Europaudvalgets ønske var for det første, at den faktiske udvikling så anderledes ud end forudsat, da forbeholdene blev taget, for det andet, at Danmark inden for rammerne af forbeholdene deltog mellemstatsligt i bl.a. asylpolitik, Schengenaftalen og den grænseoverskridende kriminalitetsbekæmpelse m.v., og for det tredje, at der på forbeholdsområderne var en udvikling i gang i EU-området, som vi måske gerne ville deltage i indholdsmæssigt, men var afskåret fra på grund af forbeholdene.

En samlet analyse var derfor nødvendig og vigtig for at give Folketingets partier og medlemmer et overblik, der kunne skabe et bedre grundlag for den politiske debat og de politiske beslutninger i dansk EU-politik. DUPI fik opgaven til leverance i maj i år. Rapporten var således ikke tænkt som et bidrag til den aktuelle debat om folkeafstemningen.

I Folketingets Europaudvalg var der op til præsentationen af rapporten blandt partierne bred enighed om, hvordan DUPI-rapporten skulle præsenteres og debatteres i Folketinget.

Det er baggrunden for, at en række partier i dag ved denne forespørgsel vil anmode om regeringens kommentarer til DUPI-rapporten.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil gerne takke initiativtagerne bag forespørgslen. Europaudvalget modtog udredningen fra DUPI i sidste uge og har haft lejlighed til at studere den nærmere, og jeg synes, det er en god lejlighed nu til at drøfte den. Den fortjener det.

Alle partier stod som bekendt bag anmodningen om, at der blev udarbejdet en udredning af DUPI om udviklingen i EU siden 1992 på de områder, der er omfattet af de danske forbehold. Udredningen giver os et godt grundlag for en nuanceret og saglig debat, og det er en fordel for alle uanset ståstedet.

Jeg synes, udredningen er interessant. Der er tale om en grundig gennemgang og en grundig analyse af de områder, hvor vi fik de fire forbehold: over for den tredje fase af ØMU'en, over for forsvarssamarbejdet i EU, over for samarbejde om retlige og indre anliggender og over for unionsborgerskab.

Siden er Amsterdamtraktaten kommet til. Den trådte i kraft den 1. maj 1999. De danske forbehold består. Det har været magtpåliggende for regeringen, at forbeholdene blev efterlevet både i ånd og bogstav. De kan kun ændres ved en folkeafstemning, men selvfølgelig er det naturligt at vurdere til stadighed, om forbeholdene stadig er i Danmarks interesse. DUPI's udredning her giver et omfattende og gennemarbejdet og solidt grundlag.

Konklusionen er klar: Det understreges, at udviklingen siden 1992 på områderne dækket af forbeholdene har været betydelig, og at denne udvikling må tænkes fortsat i de kommende år. Hvis forbeholdene opretholdes, vil de påvirke Danmarks stilling i Europa i en anden grad end hidtil, så vi muligvis må opgive at deltage i dele af det krisestyringsarbejde, vi tillægger stor betydning. Vores indflydelse på det retlige område reduceres til at kopiere, hvad andre lande beslutter. Vi vil blive nødt til at stille hårdere krav til vores egen økonomiske politik, hvis vi står uden for den fælles valuta.

Disse hovedbetragtninger ligger på linje med mine vurderinger på baggrund af mine erfaringer som udenrigsminister.

Jeg vil gerne igen understrege, at regeringen lægger afgørende vægt på at respektere ånd og bogstav i det nationale kompromis, som har spillet en vigtig rolle i dansk europapolitik og fortsat gør det. Men som DUPI-redegørelsen understreger, er udviklingen gået i den retning, som vi ønskede at markere med det nationale kompromis. Udviklingen har været anderledes end forudset i 1992. Den er i høj grad gået i retning af danske synspunkter og interesser, og det vil jeg gerne uddybe:

Vi har tidligere i dag drøftet den fælles valuta, men dog vil jeg gerne knytte et par yderligere bemærkninger til ØMU'en i DUPI's udredning. Lad mig nævne nogle af de centrale dele:

For det første tydeliggør udredningen, at medlemslandene, der deltager i den fælles valuta, fortsat har ansvaret og kompetencen i forhold til den økonomiske politik. Der sker en koordination mellem landene, men den økonomiske omstillingsdygtighed bliver og forbliver et nationalt ansvar. Vi bestemmer selv størrelsen på vores skatter og størrelsen på vores sociale ydelser, men penge- og valutapolitikken bliver fælles. På alle andre områder har det økonomisk samarbejde i EU karakter af en blødere koordination.

For det andet indeholder udredningen nogle nyttige generelle analyser. ØMU'en er ikke et beskæftigelsesfjendtligt projekt. Målet er, at prisstabilitet og høj beskæftigelse skal følges ad. Udredningen forudsiger en styrkelse af samarbejdet mellem deltagerne i den fælles valuta, den såkaldte Euro-11-gruppe. Det bliver efter alt at dømme et forum, hvor vigtige beslutninger træffes på bl.a. økonomi- og beskæftigelsesområdet. Kun eurolandene deltager som bekendt i dette forum.

For det tredje ser udredningen ingen udvikling hen imod en centralistisk union. Ingen lande ønsker en opløsning af EU's nationalstater til fordel for en europæisk centralstat, og derfor er det heller ikke aktuelt at diskutere det scenario. Der er ikke belæg for, at den fælles valuta automatisk, som nogen fremstiller det, fører til en centralistisk union.

Endelig er der klare konklusioner i udredningen om Danmarks stilling. Valutakurssamarbejdet mellem kronen og euroen fungerer kun, hvis Danmark fører en økonomisk politik, der holder løn- og prisudviklingen i nærheden af euro-området. Vi kan ikke ved at stå udenfor føre en anden politik, end hvis vi var med. Snarere tværtimod kan man sige: Står vi udenfor,

er der brug for mere disciplin. Ved valutauro er der en fare for, at den danske rente vil stige.

Udredningen finder det tvivlsomt, om Danmarks økonomisk-politiske råderum vil være større uden for end inden for samarbejdet. Regeringen er grundlæggende enig i disse betragtninger. Udredningen opsummerer temaet ganske godt ved at slå fast, at valget står mellem fastkurspolitik inden for eller uden for ØMU'en, dvs. fastkurspolitik med eller uden indflydelse.

I begyndelsen af 1992 var den fælles valuta på tegnebrættet. Der var mange, der ventede, at projektet aldrig ville blive virkeliggjort. I dag er den fælles valuta en realitet. Både økonomisk og politisk vil Danmark have klare fordele ved at deltage. Det er jo også fremgået af debatten sidst, at det er regeringens absolut klare overbevisning.

Når det gælder forsvarsforbeholdet, er udviklingen gået i en anden retning, end vi kunne forudse i 1992. Det har udredningen gjort klart. Udviklingen i Eksjugoslavien i løbet af 1990'erne og senest krisen i Kosovo har understreget behovet for at styrke EU's rolle i krisestyring.

Men der er netop tale om krisestyring. Det kollektive selvforsvar ligger i NATO, det er alle enige om. Der er også bred enighed om, at der vil blive tale om et tæt samarbejde mellem EU og NATO. Vi skal ikke opbygge en konkurrerende organisation til NATO. Også her er DUPI's konklusion klar.

I stedet for er der tale om, at EU løfter sit ansvar for fred og sikkerhed i Europa. Det betyder, at EU om nødvendigt må kunne trække på militære midler, hvis en krise ikke kan forebygges eller håndteres alene med politiske, diplomatiske eller økonomiske tiltag.

At give EU denne ekstra dimension, forsvarsdimensionen, sker således ikke på bekostning af EU's traditionelle civile handlemuligheder. Det handler netop om at sikre samspillet mellem civil og militær indsats. Kosovo har vist i praksis, at det er nødvendigt, og den sammenhæng bestræber EU sig på, således at EU kan spille på hele klaviaturet, når en krise truer. EU vil være den eneste internationale organisation, der på den måde råder over hele spektret af instrumenter til krisestyring.

Folketinget er bekendt med den aktive danske politik på det fredsbevarende område. Folketinget har gennem årene bidraget til, at Danmark hurtigt og effektivt har kunnet stille op, når en international indsats var påkrævet –

fra den første FN-mission i Kashmir i 1948 over indsatserne i Mellemosten og på Cypren frem til det seneste årtis store engagement i det vestlige Balkan.

På grund af forsvarsforbeholdet vil der ikke blive tale om danske bidrag, når EU i fremtiden leder en fredsbevarende indsats, der har indvirkning på forsvarsområdet. Vi kan med andre ord ikke være med i opstillingen af den beredskabsstyrke, der skal gøre det muligt for EU-landene i løbet af 2 måneder at stille et betragteligt antal personer til en fredsbevarende opgave. Her må andre lande så dække Danmark ind.

Det konkrete arbejde med at styrke EU's krisestyring vil som sagt ske i tæt samarbejde med NATO. Der bliver tale om at trække på NATO's aktiver og NATO's ressourcer, og EU skal trække på NATO's erfaring og ekspertise, når det drejer sig om at planlægge en EU-indsats på det militære område. Derfor kan Danmark komme i en situation, hvor vi heller ikke som NATO-medlem kan være med, når der er tale om at bidrage til EU's krisestyring.

I vore drøftelser er det ikke nok at se på, hvilke konsekvenser forbeholdet har for vores deltagelse i EU's forsvarsdimension. Vi må også være opmærksomme på, at konsekvenserne kan række videre i forhold til vores rolle i EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik generelt og i forhold til vores indflydelse i NATO.

Jeg er derfor enig i følgende vurderinger fra DUPI: For det første, at udviklingen på forsvarsområdet er gået en anden vej end den, vi forudså. For det andet, at forbeholdet vil betyde en svækkelse af vores internationale engagement, al den stund at Danmark vil stå uden for EU's eventuelle fremtidige indsatser på forsvarsområdet. Endelig er der med et stadig tættere samarbejde mellem EU og NATO en risiko for, at også vores stilling i NATO påvirkes og svækkes.

DUPI-udredningens gennemgang af de indre og retlige anliggender er en af de første større danske redegørelser på dette område, og det er i sig selv meget positivt. Udredningen beskriver grundigt Danmarks forbehold over for EU-samarbejde om asyl, indvandring og civilret, og den afdækker på glimrende måde, synes jeg, problemstillingerne ved anvendelsen af forbeholdet.

DUPI anfører, at et af hovedmålene med samarbejdet om retlige og indre anliggender er at skabe grundlag for et Europa med frihed,

tryghed og retfærdighed. Samarbejde om asyl- og indvandringspolitik om bekæmpelse af kriminalitet er grundlæggende temaer i Den Europæiske Union, ikke mindst i lyset af den forestående udvidelse med landene i Central- og Østeuropa, og i den forbindelse er det vigtigt at understrege, at Danmark fuldt ud deltager i samarbejdet om kriminalitetsbekæmpelse.

Udredningen gør det klart, at samarbejdet om retlige og indre anliggender har taget fart. Tiden er en anden end i 1992. Flagskibe blev søsat på topmødet i Tampere i oktober sidste år, og kursen fremgår af den lange opremsning af initiativer fra Kommissionens side for det fremtidige samarbejde om retlige og indre anliggender. Det er et materiale, der er sendt til Folketingets Europaudvalg.

Resultaterne er begyndt at vise sig, og det fremgår også at DUPI-redegørelsen. På rådsmødet om retlige og indre anliggender i slutningen af denne måned vil en række forslag vedrørende udlændingepolitik og civilret blive vedtaget. Her kan Danmark ikke umiddelbart deltage som følge af vore forbehold, men det er ikke udelukket, at vi deltager i forhandlingerne og giver vores mening til kende, og det er vigtigt, fordi Danmark har en klar interesse i at deltage aktivt i løsningen af problemerne.

Derfor deler jeg også synspunktet i DUPI's udredning om, at forbeholdet om retlige og indre anliggender efterhånden vil bringe Danmark i den såkaldte kopsituation vedrørende udlændingeret og civilret. Vi ønsker jo at deltage i det europæiske samarbejde om disse emner, og der er netop tale om områder, hvor Danmark plejer at føre an.

DUPI skriver, at Danmarks indflydelse på EU-forhandlingerne om udlændinge- og civilrettens område er blevet mindre, og det er jeg enig i. De lande, der også deltager i vedtagelserne, har selvfølgelig mere at skulle have sagt.

Det sidste forbehold over for unionsborgerskabet fylder forholdsvis lidt i DUPI's udredning. Det afspejler, at udviklingen har været begrænset, men væsentlig set fra et dansk synspunkt. DUPI påpeger, at man har valgt at præcisere grænserne for unionsborgerskabet frem for at udbygge samarbejdet på området.

Amsterdamtraktaten fastslår, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for eller betyder ændringer af de nationale statsborgerskaber. Det er alene et supplement, og dermed blev selve indholdet af det danske forbehold om unionsborgerskabet indskrevet i selve traktaten.

DUPI påpeger, at EF-Domstolen har skabt nogen debat om unionsborgerskabets juridiske rækkevidde. Det fremhæves, at udviklingen efter 1992 ikke tyder på, at spørgsmål om unionsborgerskab kommer til at stå højt på dagsordenen, og den vurdering deler jeg.

Alt i alt deler jeg langt hen ad vejen DUPI's konklusion vedrørende de danske forbehold. De tre områder, valuta, sikkerhedspolitik og forsvarspolitik, har gennemgået en kraftig udvikling, men i vidt omfang på et andet grundlag end det, der var forudsagt i 1992-93. De udgør i dag en vigtig del af samarbejdet og formentlig den del, hvor samarbejdet udvikler sig bedst.

EU er inde i en meget dynamisk udvikling. Tilsammen betyder udvidelsen, forsvarsdimensionen og den fælles valuta en styrkelse af EU-samarbejdet indadtil og udadtil, og DUPI peger på, at der er sket en styrkelse af både de mellemstatslige og de overstatslige træk ved samarbejdet. Det gør det muligt for EU at håndtere nye konkrete udformninger.

Det er nu besluttet, at der skal holdes en folkeafstemning om den fælles valuta den 28. september, men der kommer jo også en dag efter folkeafstemningen. DUPI konkluderer, at forbeholdene på afgørende punkter har overhalet udviklingen i Europa, og denne udvikling tror jeg vil fortsætte. De danske forbehold har både tilsigtede og utilsigtede virkninger. De har deres pris, og den kan komme til at stige i de kommende år.

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

Tak til udenrigsministeren for redegørelsen.

Med DUPI-rapporten har befolkningen og Folketinget fået et nyt og godt grundlag for at vurdere, hvordan den faktiske udvikling er gået i EU siden 1992 på de områder, hvor Danmark tog forbehold med Edinburghaftalen i 1993. DUPI-rapporten giver et overblik og en sammenhæng i udviklingen, som ikke tidligere har eksisteret, og DUPI-rapporten bør derfor kunne anvendes til at opkvalificere og nuancere debatten om EU generelt og specielt i forbindelse med de danske forbehold.

Da rapporten i september 1999 blev bestilt af Folketingets Europaudvalg, vidste ingen, at den ville blive præsenteret midt i en debat op til folkeafstemningen om den fælles valuta. Rapporten er derfor ikke skrevet som et indlæg i en ak-

tuel debat, men som et grundlag for en langt bredere og fremadrettet debat om Danmarks placering i EU, og fra Socialdemokratiets side vil vi holde fast i dette formål og perspektiv med rapporten, også efter den 28. september.

Desværre har EU-modstandernes hidtidige kommentarer været forudsigeligt refleksagtige, allerede inden de og vi havde set rapporten. Men sådan er det desværre, når nogle på forhånd har skrevet facit og ikke vil lade sig forstyrre af, at udviklingen er gået helt anderledes end frygtet. Der er ellers god grund til at bemærke DUPI-rapportens hovedkonklusioner.

Udviklingen er ikke gået i retning af Europas Forenede Stater, hvor alt harmoniseres og centraliseres og de selvstændige stater forsvinder. Udviklingen er gået anderledes – hensigtsmæssigt på nogle områder, uhensigtsmæssigt på andre områder, og dilemmaerne har hr. Holger K. Nielsen netop peget på i dag i Berlingske Tidende. Samarbejdsformerne er derimod ændret ganske markant med en pragmatisk tilgang til at løse problemer, og senest har vi med beskæftigelsesstrategien »Fælles mål – Egne midler« set et eksempel på den nye type samarbejde, som tager form.

Det er også tydeligt, at hvis DUPI-rapportens forudsigelse af, at EU-samarbejdet ud over udvidelsen i de kommende år koncentrerer sig om de områder, hvor Danmark har forbehold, kan Danmark på længere sigt i bred forstand risikere at blive marginaliseret i EU-samarbejdet, hvilket vil være til stor skade for den danske befolkning og det danske samfund. Forbeholdene er rent danske. De kan kun ændres ved folkeafstemninger, og det er således helt op til os selv at vurdere i takt med udviklingen, om forbeholdene er en fordel eller en ulempe.

Danmarks forbehold over for fuld tilslutning i ØMU'en og den fælles valuta står foran en folkeafstemning. Jeg skal ikke her gentage alle argumenterne for at stemme ja den 28. september, men blot fremhæve, at nu er ØMU'en og den fælles valuta ikke længere teori, men praksis, og at den danske indflydelse står på spil. DUPI-rapporten bekræfter det rigtige i, at regeringen nu har udskrevet en folkeafstemning og en fælles valuta.

Det er særlig bemærkelsesværdig, at det ikke blot er valutasamarbejdet, der er øget, men også den økonomiske koordination og beskæftigelsespolitikken, så vi efter beskæftigelsesopmødet i Lissabon i marts måned reelt har fået et beskæftigelseskrav til ØMU'en.

Vedrørende det militærpolitiske forbehold er det særdeles interessant, at det, der er på vej, er noget helt andet end det, vi frygtede, og som der blev taget forbehold over for. Vestunionen er ved at dø, NATO får de militære opgaver, og EU og NATO indgår en samarbejdsaftale, der medfører, at der ikke opstår en selvstændig Europahær i konkurrence med NATO. EU skal tage sig af visse civile og militære krisestyringsopgaver, og DUPI påpeger, at med tiden kan det føre til, at Danmark som det eneste land i Europa på grund af forbeholdet må afstå fra deltagelse i kriseopgaver i FN-, NATO- og OSCE-regi, som vi gerne vil deltage i, men ikke må deltage i, hvis EU forestår koordineringen, selv ikke efter opfordring, beslutninger og mandat fra de andre organisationer. Risikoen er, at Danmark kan miste sin høje profil i forbindelse med løsning af europæiske kriseopgaver.

Retslige indre anliggender ser ud til at blive det næste store samarbejdsområde i EU. Frygten for et europæisk politi, et europæisk FBI, som var en hovedårsag til forbeholdet, har vist sig ubegrundet. Derimod virker forbeholdet, som bl.a. hr. Holger K. Nielsen har påpeget, som en u hensigtsmæssig blokering af samarbejdet på asyl- og udlændingeområdet, af bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og af civile retlige sager m.v., hvor vi gerne vil indgå et samarbejde.

Hidtil har vi løst problemet ved at tilslutte os mellemstatsligt, men vi er som Norge og Island uden indflydelse på det, vi efterfølgende beslutter at deltage i. I takt med, at mellemstatslige konventioner gøres til EU-retsakter, som Danmark må stå uden for grundet forbeholdet, kan det komme til at stille Danmark i en problematisk situation.

Udviklingen inden for det retslige område og forsvarsområdet kan derfor risikere på længere sigt at udplacere Danmark. Der foreligger nogle skitser for udviklingen på de to forbeholdsområder, men endnu er tegningen ikke helt klar, og derfor er det ikke meningsfuldt her og nu at tale om folkeafstemninger om disse forbehold, som nogle har forsøgt. Hvorvidt udviklingen på områderne giver anledning til folkeafstemning, og om det skal være en eller to folkeafstemninger, afhænger for det første af den konkrete udvikling på områderne, for det andet af, om den skaber problemer for Danmark, så vi skal overveje vores stilling, og for det tredje af, om der er et politisk ønske om ændringer.

Forbeholdet om unionsborgerskabet er i dag uden betydning, fordi Amsterdamtraktaten har slået fast, at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale borgerskab, altså en udvidelse af borgernes rettigheder.

For Socialdemokratiet er opgaven med DUPI-rapporten i hånden at få skabt en bred folkelig debat om den faktiske udvikling generelt i EU og særskilt på forbeholdsområderne, så vi kan få en mere nuanceret debat end hidtil om, hvad der er bedst for danskerne og Danmark i udviklingen af fremtidens EU og Europa. Det er Socialdemokratiets mål, at Danmark skal sikre sig størst mulig indflydelse på fremtidens Europa, både for Danmarks skyld og for Europas skyld. Hvorfor skulle vi i øvrigt snyde resten af Europa for alt det, vi har at byde på som danskere?

På vegne af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Venstre, De Konservative og CD skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tager regeringens redegørelse for Dansk Udenrigspolitisk Instituts udredning om udviklingen i EU siden 1992 på de områder, der er omfattet af de danske forbehold, til efterretning og noterer sig, at regeringen har fremlagt forslag til lov om Danmarks deltagelse i den fælles valuta.

Folketinget henviser i øvrigt til vedtagelse af forslag til vedtagelse nr. V 3 af 14. oktober 1999 til forespørgsel nr. F 8.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 95).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Der er foreløbig anmeldt korte bemærkninger fra hr. Frank Dahlgaard, hr. Holger K. Nielsen, hr. Kim Behnke og også fra hr. Keld Albrecht- sen, kan jeg forstå. Først hr. Frank Dahlgaard.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Claus Larsen-Jensen talte pænt om DUPI-rapporten, og det er der jo ikke noget overraskende i. Men det havde været lidt relevant, hvis hr. Claus Larsen-Jensen havde inddraget den nye rapport, hvis konklusioner man kender nu, og som måske er lidt mere interessant, fordi

der her er tale om en rapport fra personer, som er helt uafhængige af regeringen, nemlig de økonomiske vismænd. De har jo en noget anden indgangsvinkel og holdning til området og drager en anden konklusion end den, der ligger i DUPI-rapporten, og på den baggrund ønsker jeg at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at DUPI-rapporten i spørgsmålet om dansk deltagelse i euroen står i skærende modstrid med konklusionerne i den netop fremlagte rapport fra de uafhængige økonomiske vismænd.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 98).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er bare for at korrigere en påstand, hr. Claus Larsen-Jensen kom med. Han hævdede, at jeg i Berlingske Tidende i dag skulle have sagt, at der var store problemer i det danske retlige forbehold, og at tingene havde udviklet sig uhensigtsmæssigt, tror jeg han sagde. Det har jeg ikke sagt noget om. Jeg har sagt, at de har udviklet sig anderledes, end vi regnede med i 1992, og det er noget fuldstændig andet.

Jeg siger, at der for mig at se ikke er nogen problemer, og at jeg ikke ser nogen som helst grund til, at vi skal ophæve hverken den retlige undtagelse, ØMU-undtagelsen eller forsvarsundtagelsen, og derfor har den påstand intet på sig. Det centrale for mig er, at der er kommet en anden udvikling, end vi ventede i 1992.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Det undrer mig, at hr. Claus Larsen-Jensen var så optaget af at få slået fast, at når DUPI-rapporten omtaler unionsborgerskabet så lidt, er det jo, fordi enhver ved, at den sag er ude af verden. Det er da i den grad en bakspejlsbetragtning fra hr. Claus Larsen-Jensen.

Er det ikke rigtigt, at det forslag til charter om Den Europæiske Unions grundlæggende rettigheder, der arbejdes på netop i øjeblikket, fra § 16 til § 30 taler om enhver borger og en-

hver unionsborger osv., osv.? Lige præcis begrebet unionsborgerskab er blevet højaktuelt igen, fordi man taler om dette charter om Den Europæiske Unions grundlæggende rettigheder, og derfor er DUPI-rapporten stærkt mangelfuld lige præcis på det punkt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Vi tager lige hr. Keld Albrechtsen med som den fjerde. Så får hr. Claus Larsen-Jensen lidt øget taletid.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om han ikke godt ville overveje at trække sit forslag til vedtagelse tilbage. Og når jeg stiller det spørgsmål, er det, fordi jeg synes, det er en højst usædvanlig og betænkelig fremgangsmåde, som man her lægger op til. Vi sad i Europaudvalget og drøftede, som jeg husker det, i efteråret et forslag – jeg gad vide, om ikke det kom fra fru Charlotte Antonsen i sin tid – om, at man skulle bede om den her DUPI-rapport. Det var alle partier indstillet på.

Nu benytter man så et politisk flertal her i Folketingssalen til at forsøge ligesom at kanonisere en forskningsrapport. Der er sådan noget sovjetisk over den måde at optræde på. Der havde man sådan en videnskab, der hed marxisme-leninisme, og der vedtog man også videnskabelige rapporter, som man ophøjede til sandheden. Jeg synes ikke, det er en klog metode at komme ind på. Det var bedre at konstatere, at her har vi noget, vi ikke er enige om, og så lad os diskutere det.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Til hr. Frank Dahlggaard: Jeg er uenig i konklusionerne.

Når det gælder hr. Holger K. Nielsen med hensyn til, hvordan EU-forbeholdene virker, så står der jo direkte her, at der tales om, at EU-forbeholdene skævvrider. Hr. Holger K. Nielsen siger: Vi tænkte ikke på flygtningepolitik, da vi sad og formulerede forbeholdene. Der tænkte vi på politi og strafferet. På den måde kan man sige, at der er kommet en skævvridning ind, men det er, fordi de andre har gjort det sådan. Tilsvarende omkring forsvaret: Vi har ikke været mod at fjerne miner i Kosovo, overhovedet ikke, men hvorfor det partout

skulle køres ind i EU's forsvarspolitik, det fatter jeg simpelt hen ikke.

Det bekræfter jo sådan set bare, hvad jeg siger, og hvad DUPI-rapporten skriver, nemlig at udviklingen på nogle af områderne er gået anderledes, end vi havde regnet med. Forbeholdene virker over for nogle områder, som nogle måske gerne ville deltage i, men i respekt for forbeholdet kan vi altså ikke deltage. Det er en konstatering og sådan set ikke så meget andet.

Så til hr. Kim Behnke om unionsborgerskab og charteret. Altså de rettigheder, det er meningen at charteret skal indeholde, er dem, der ligger i den europæiske menneskerettighedskonvention, hvad der er af traditioner og nationale grundlove og andet, og ændrer jo ikke på det, der var udgangspunktet i 1992, da folk gud døde mig troede, at det handlede om, at danskere skulle blive europæere, og at tyskere skulle blive europæere, og at man skulle opgive sit nationale statsborgerskab. Det er klart præciseret i Amsterdamtraktaten, og det ændres ikke med charteret, at sådan forholder det sig.

Så er det hr. Keld Albrechtsens forslag om trække forslaget tilbage. Vi går ikke ind og giver DUPI ret i alt, hvad DUPI skriver. Vi kanoniserer ikke – hvis jeg skal bruge hr. Keld Albrechtsens udtryk – rapporten. Nej, det, vi siger, er, at vi tager regeringens redegørelse i kommentarerne til DUPI-rapporten til efterretning, og sådan er det. Vi går ikke ind i detaljer. Det er derfor, vedtagelsen har den form, som den har.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Jamen jeg må sige til hr. Claus Larsen-Jensen, at det er jo at snakke udenom. Den europæiske menneskerettighedskonvention gælder jo også for nordmænd og for borgere i Schweiz og for borgere i resten af det område, vi kalder Europa. Og i den europæiske menneskerettighedskonvention tales der ikke om unionsborgere. Derfor er situationen jo den, at det, der i øjeblikket bliver begået som et charter, jo på sigt kan blive indskrevet i selve Traktaten.

Man er godt klar over i øjeblikket, at det vil skabe voldsom ballade og problemer rundt omkring i medlemslandene, hvis man på nuværende tidspunkt i f.eks. en Nicetraktat skulle indskrive de her ting, og derfor laver man det i et charter ved siden af. Men hvorfor skal man bruge den retorik, der hedder unionsborgere, hvis man i virkeligheden bare ønsker at stadfæ-

ste den europæiske menneskerettighedskonvention, for så kan man jo tale om borgere? Hvorfor skal man bruge begrebet unionsborgere? Det gælder jo ikke nordmænd og schweizere og andre.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg har fornøjelsen, vil jeg sige til hr. Kim Behnke, at sidde med i det udvalgsarbejde, der er omkring charteret, og det, det handler om, er at sikre – er at sikre – rettighederne for borgere i EU-lande i forhold til EU's institutioner i henhold til eksisterende konventioner og praksis og grundlov og andet, som vi alle sammen skal leve op til. Derfor er det en tænkt problemstilling, som hr. Kim Behnke repræsenterer.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Ja, det er jo ikke mere tænkt, end at det seneste udkast, der skal til behandling, ligger i Europa-udvalget på det, der hedder Info-note I 148, og der fremgår det klart, og man har oven i købet bedt om kommentarer osv. til det inden den 23. maj. Der fremgår det af retorikken præcis, som jeg har refereret den. Man taler i paragrafferne 16 til 30 om »enhver unionsborger« osv. osv.

Hvorfor bruger man den retorik, hvis det er korrekt, hvad hr. Claus Larsen-Jensen siger, at det, man ønsker, bare er at implementere den europæiske menneskerettighedskonvention? Hvorfor skal ordet unionsborger så ind, hvis det ikke er, fordi man har en køreplan, der hedder, at først vedtager man det som et charter, og så tager man om en 2-3 år eller sådan noget og lægger det ind i selve Traktaten? Ellers er det jo meningsløst at bruge den retorik.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Man kan strides meget om ord, men jeg havde nær sagt, at man er jo borger i Den Europæiske Union, og det er de rettigheder, borgerne skal have i forhold til EU's institutioner. Og i og med at vi grænser af sådan, at indholdet af charteret kommer til at bygge på eksisterende konventioner osv., som landene i forvejen har godkendt, så betyder det jo, at vi ikke skaber det problem, som hr. Kim Behnke siger vil være en dyb katastrofe, hvis det på et tidspunkt kommer ind i Traktaten. Det er derfor, vi lægger så stor vægt på, at det har den karakter.

Charlotte Antonsen (V):

Efter anmodning fra Folketingets Europaudvalg har DUPI udarbejdet en ganske glimrende rapport om udviklingen i EU på de områder, der har været omfattet af de danske forbehold. Derfor vil jeg gerne for det første takke alle partierne her i Folketinget, fordi de bakkede op om forslaget. Det er jo ikke hver dag, at Venstre på den måde får sine ideer igennem.

Men dernæst – og det er vel især det, der er centralt i dag – vil jeg gerne takke menneskene bag rapporten. Det var en stor opgave at få for DUPI, og det var med meget kort varsel, men jeg synes faktisk, at vi har fået en ganske glimrende rapport af meget høj kvalitet, som netop gennemgår, hvad situationen har været i EU på de politikområder, der er så vigtige for Danmark, fordi det jo er de områder, som Danmark har valgt at stå uden for.

De danske undtagelser har eksisteret i snart 8 år, og efter disse 8 år er der kommet så meget kød på de politiske områder, der er omfattet af de danske undtagelser, at vi i dag i langt højere grad kan danne os et afklaret billede af, hvad vi fra dansk side står uden for, så længe vi fastholder de danske undtagelser.

Med andre ord viser rapporten punkt for punkt, hvordan de danske undtagelser ikke er, hvad de har været. Man beskriver, for at bruge rapportens ord, hvordan man er gået fra usikkerhed til klarhed på de fire områder: forsvar, det monetære samarbejde, det retlige samarbejde og unionsborgerskabet.

Det er vel også det, der er baggrunden for hr. Holger K. Niensens udtalelser i dag i Berlingske Tidende, hvor SF jo erkender, at den faktiske udvikling i hvert fald på nogle områder har været en anden end den, man frygtede dengang, og det er jo især det retlige, der bliver peget på, hvor man måske i højere grad, da man formulerede forbeholdet, frygtede at få et eller andet fælles politi. Men det, der har vist sig at være konsekvensen af det retlige samarbejde i EU i hvert fald på overstatsligt niveau, har været flygtningepolitik, og det har været civilretligt samarbejde.

Så jeg håber da, at hr. Holger K. Nielsen her i dag vil tage konsekvensen af sine egne udtalelser i Berlingske Tidende og erklære det retlige forbehold krig; så kan det jo komme på, snarest efter at vi har haft en første afstemning om euroen her i sensommeren.

Kort om de enkelte punkter vil jeg sige, at det, der er vigtigt, og det, der er godt liberalt,

når vi ser på ØMU'en, er, at man i EU i stigende grad går væk fra og ikke bruger så meget krudt på den detaljeregulering, der var meget væsentlig i 1980'erne med den sociale dimension, men i højere og højere grad, som vi så det på topmødet i Lissabon, er gået over til at tale om liberalisering og i det her tilfælde om telesektoren, højhastighedsadgang til Internet og spørgsmål som forskeres mobilitet.

Det er sundt liberalt, at man ikke i den grad detaljeregulerer og i højere grad forsøger i fælles flok at trække på samme hammel og forsøger at træffe nogle beslutninger om beskæftigelsesinitiativer, som betyder, at Europa som sådan kan gøre noget ved den alt for høje arbejdsløshed.

Det er utilfredsstillende, at Danmark er udenfor, og derfor håber vi selvfølgelig, at det bliver et ja ved ØMU-folkeafstemningen.

På det forsvars- og sikkerhedspolitiske område er forholdet til NATO blevet afklaret. Der er ingen konflikt. Og især efter at briterne i efteråret 1998 accepterede, at EU får en militær kapacitet, er det kommet til at gå stærkt med den konkrete udformning af EU's forsvarspolitiske dimension. Igen: Danmark er udenfor. Det bliver i stigende grad et problem, og som det påpeges i rapporten, bliver det også formentlig i stigende grad et problem i forhold til vores NATO-medlemskab, som kan blive udhulet af den udvikling, der er i gang i EU.

Det retlige samarbejde: Det var meget uklart, hvad det retlige samarbejde ville føre til, da vi i 1992 formulerede de danske undtagelser. I starten talte man mest om mellemstatslige beslutninger, men med den seneste Amsterdamtraktat har man jo flyttet dele af det retlige samarbejde over i det egentlige EU-samarbejde, og dermed har man fået langt større effektivitet inden for især flygtningepolitik og civilret.

Der er aktuelt 120 initiativer på vej, der skal vedtages inden maj 2004, så Danmark vil ikke alene få, hvad der er blevet talt om som kopipolitik på det her område, men vi skal også have nogle meget hurtige kopimaskiner, hvis vi skal følge med. Så igen billedet af, at Danmark vil miste indflydelse; vi er ikke med dér, hvor det sker, og det er utilfredsstillende.

Til sidst: Unionsborgerskabet blev præciseret med Amsterdamtraktaten. Hermed fastslås det, at EU er et supplement til de nationale statsborgerskaber.

Jeg vil gerne til sidst sige, at det er vigtigt for Venstre at få et fuldt dansk medlemskab, og i

Venstre er der fortsat ingen tvivl om, at vi skal ind på banen og have undtagelserne ud.

Lene Espersen (KF):

Vi konservative synes også, at der er stor grund til at rose DUPI-rapporten. Det er et grundigt og veldokumenteret værk, som på en klar og overskuelig måde viser konsekvensen af de forbehold, som vi indførte i 1993 over for det europæiske samarbejde.

Det er yderst interessant at læse, og der er faktisk også rigtig meget god analyse i det. Jeg tror, det bliver lidt af et nøgleværk, og det er i hvert fald et værk, som jeg personligt vil bruge meget som reference i de debatter om EU, vi har nu, og som vi uvægerligt også vil få i de kommende år, så der skal lyde en stor tak til DUPI for et godt og redeligt stykke arbejde.

Hvad står der så i DUPI-rapporten? Jo, det bliver bl.a. gjort klart, at forbeholdene har fået nogle konsekvenser, som vi ikke havde regnet med i 1993, da vi vedtog dem. F.eks. var der blandt EU-skeptikerne en meget stor bekymring for det såkaldte unionsborgerskab. Man mente, at vi var på vej til at få fælles statsborgerskab i EU.

Det har jo vist sig efterfølgende, at heller ikke på det punkt var der den store grund til at frygte EU-samarbejdet. Vi er stadig væk danske statsborgere, og i dag er det skrevet direkte ind i Traktaten, at unionsborgerskabet hverken erstatter de nationale borgerskaber eller står på linje med dem. Frygten viste sig at være helt ubegrundet.

På forsvarsområdet var det især Europahæren, der var det store spøgelse i kulissen. Vi sagde dengang, at det slet ikke var den udvikling, vi så foran os.

Vestunionen blev også trukket frem som en trussel mod vort engagement i NATO. Udviklingen har vist sig at gå helt anderledes. Forsvarsforbeholdet har vist sig at blive en klods på benet om os. Det forhindrer os i at deltage i humanitære og fredsbevarende aktioner, og det var ikke lige det, der var meningen.

Der bliver ingen Europahær, Vestunionen skal ikke udvikles til en selvstændig europæisk forsvarsorganisation, og NATO forbliver hjørnestenen i det europæiske territorialforsvar.

Det er en god proces, Europa er inde i på forsvarsområdet. Vi er parat til at tage et større ansvar for sikkerhedspolitikken selv, uden at vi af den grund svækker det transatlantiske samarbejde. Det er bare superærgeligt, vi ikke er

med i forreste række, når EU's fremtid på dette område bliver formet. Vi har nemlig meget godt at bidrage med, ikke mindst qua vores NATO-medlemskab. Derfor haster det, meget mere måske end nogle her i salen tror, med at få ophævet forsvarsforbeholdet. Det kunne man ikke have vidst for blot 1 år siden, i dag er det lysende klart, at den proces er i fuld udvikling.

På flygtninge- og indvandrerområdet har udviklingen også flyttet fokus et andet sted hen. I 1993 var det mest frygten for et EU-politi, som var fremherskende på nejsiden og grundlaget for den undtagelse. I praksis har det vist sig, at den frygt var ubegrundet, retsforbeholdet har i stedet for lagt en masse forhindringer i vejen for os med at deltage i arbejdet med at få skabt fælles regler for flygtninge og indvandrere i EU. Det er til skade for os selv, men det truer også retssikkerheden for flygtningene, at de europæiske lande ikke hurtigt nok vil etablere et fælles regelsæt.

Vi vil begynde en diskussion af, om ikke vi både fra venstre og højre side i salen kan blive enige om at anbefale, at vi sammen med vores europæiske partnere får skabt en fælles retsstilling på dette område. Vi har måske et par år at løbe på endnu, før det begynder at gøre rigtig ondt på Danmark at stå udenfor, men allerede nu oplever vi jo, at vi må kopiere EU-love på dette område, som vi ikke har indflydelse på udformningen af. Det er ærgerligt, og faktisk kan man jo sige, både når det gælder forsvarsområdet og det retlige indre anliggende, at Danmark jo har bragt sig selv lidt i den samme situation, som Norge jo er i på langt flere områder, nemlig at det ingen indflydelse har, men at det pænt får lov at kopiere alle reglerne og gennemføre dem til tiden, og det er nok ikke den smarteste måde at drive politik på.

Til gengæld synes vi, det er glædeligt, at euroen nu kommer til afstemning. Den behandles DUPI-rapporten også meget indgående. Vi er overbeviste om, at der er masser af gode argumenter, man kan bruge som udgangspunkt for en debat om det. Det gælder bare om at bevare den gode tone og lade være med at skændes for meget med hinanden. Med fornuft og med omtanke siger vi ja til euroen.

Afslutningsvis synes jeg også, der er grund til at trække nogle mere langsigtede linjer omkring det europæiske samarbejde. Det er et godt projekt, hvor de europæiske stormagter og også de små lande har haft mulighed for at komme til indflydelse, diskutere tingene og blive enige,

og hvor vi har udskiftet rivalisering og krig med samarbejde og fri og fair konkurrence, en konkurrence, som vel at mærke også er reguleret, så vi sikrer os, at der ikke er nogen, der snyder på vægten.

Jeg tror ikke på, vi mere vil opleve en krig mellem de europæiske stormagter, og det kan vi af meget gode grunde takke EU for. Vi er blevet en familie på godt og ondt, vi er ikke enige om alt, men vi er enige om at holde sammen i solidaritet med hinanden og med respekt for hinandens forskelligheder, og derfor synes jeg også, at DUPI-rapporten er et godt grundlag for den videre debat. Vi kan derfor også tilslutte os det forslag til vedtagelse, som er fremsat af hr. Claus Larsen-Jensen.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er da fuldstændig korrekt, at da der kom et forslag i Europaudvalget sidste efterår om, at der skal laves en rapport om undtagelserne, bakkede alle op bag det, men det var da ud fra deisen om, at det vel er meget svært at gå imod en undersøgelse. Jeg mener, man står da lidt underligt, hvis man på forhånd siger, at det her skal ikke undersøges. Vi lagde i hvert fald meget vægt på, at der ikke skulle være tale om en kanonisering af nogle synspunkter, men jeg fornemmer lidt, at det er ved at blive konsekvensen, at DUPI-rapporten nu bliver kørt op som den store kanoniserede sandhed, vi skal have forespørgselsdebat om her i dag, og jeg ved ikke hvad. Det er partsindlæg. De konklusioner, man er kommet frem til, har jo ikke overrasket ret mange, der kender lidt til, hvordan DUPI forholder sig til forskellige ting, til hele diskussionen i DUPI-miljøet. Det er altså fair nok. Jeg vil slet ikke antaste deres ret til at komme med bidrag og heller ikke, at de argumenterer grundigt for dem, men at gøre det til den kanoniserede sandhed vil jeg meget tage afstand fra. Det er et indlæg i debatten som så mange andre indlæg, og vi må tage det for det.

Noget af det, som undrer mig lidt, er, at man slet ikke forholder sig til det, som vi jo tidligere har diskuteret her i dag, og som var noget af hele hensigten med det nationale kompromis og undtagelserne, nemlig befolkningens tillid til EU-politikken. Man kan måske godt være svækket, hvis man står uden for nogle områder, det er påstanden i DUPI-rapporten, så har man ikke så meget indflydelse, så bliver man et B-medlem, men omvendt kan man også sige, at man jo kan være svækket, hvis man ikke har et

folkeligt mandat til sin udenrigspolitik, og resultatet efter 2. juni-afstemningen i 1992 var jo netop, at der ikke var et folkeligt mandat til den politik, som den daværende regering havde ført i forhandlingerne om Maastrichttraktaten.

Der var det så hensigten, at vi skulle forsøge at skabe et nyt grundlag, hvor der var indrømmelser til jasisiden og indrømmelser til nejsiden, og at det i sig selv skulle være en ressource, der skulle bruges i udenrigspolitikken. Det er det aldrig blevet. Man har aldrig nogen sinde sat sig ned og har sagt, at nu er det altså forudsætningerne, nu er det præmisserne, at vi er uden for på de her områder. Hvordan kan vi så på det grundlag føre en aktiv politik? I stedet for har man jamret over, at vi ikke er med dér, at vi ikke er med dér, at vi har mistet indflydelse, og det har jeg været dybt, dybt uforstående over for.

Man gør meget ud af, at vi bliver et B-medlem. Ja, på de områder, vi har undtagelser, er vi naturligvis B-medlem. Det kan man da godt kalde det. Der er altid en konsekvens, når man træffer et valg her i livet. Når vi har truffet det valg, at vi vil stå uden for et område, så er det vel indlysende nok, at vi ikke både kan stå udenfor og så kræve at have indflydelse på området, det ligger jo logisk i den sammenhæng, men det betyder da ikke, at vi er B-medlem på alle andre områder.

Pointen i det nationale kompromis og den fleksibilitet, som vi talte om i 1992, og som i virkeligheden også ligger meget i den tale, som Joschka Fischer holdt i sidste uge, hvor han gav mulighed for, at visse lande skal gå meget videre, og andre ikke er så meget med, er jo netop, at der skal være et demokratisk flertal bag politikken.

I visse lande er der demokratisk flertal for en meget vidtgående integration, i andre lande er der ikke demokratisk flertal for en så vidtgående integration, og det, det drejer sig om, er at få Europa til at spille sammen med de økonomiske, politiske og demokratiske forudsætninger, der er i de forskellige lande.

Den form for tænkning er ikke behandlet, den bliver heller ikke diskuteret her i Folketinget i dag. I stedet for kører man videre sådan lidt plat: Vi er uden for indflydelse, vi skal med så hurtigt som muligt, og uh, hvor er det forferdeligt med de der ting, vi ikke kan være med i.

Enhver ved jo, at verden ikke er brudt sammen, fordi vi ikke har været med i nogle pro-

jekter i Bosnien, hvor der skulle ryddes miner. Alle ved da udmærket, at verden ikke er brudt sammen, fordi vi har en undtagelse om det retspolitiske samarbejde. Alle ved, at det ikke har gjort nogen forskel hverken for Danmark eller for andre, at vi ikke er med på det område dér. Så lad være med at jamre sådan. Tag det her som et udgangspunkt for en mulig ny udvikling, en mulig ny tillid mellem befolkningen og politikerne.

Men det vil man ikke, man fortsætter, som om man ikke har lært noget af den 2. juni 1992. O.k. det må man gøre. Man bruger DUPI-rapporten til det, o.k. det må man gøre. Men endnu en gang: DUPI-rapporten er ikke den kanoniserede sandhed, den er et indlæg i debatten.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg har sådan set stor principiel forståelse for, at hvis man har været med til at indgå en aftale og her et stort nationalt kompromis, og man som sin tilgang til at sige ja til det havde en forventning om, at tingene udviklede sig i en bestemt retning, så er det klart, at så har man et problem, hvis det efterfølgende viser sig, at udviklingen går i en helt anden retning.

Men er sandheden ikke, at årsagen til, at det er gået anderledes, jo ikke er, at der er nogle slyngler i denne her Folketingssal, som ikke har villet leve op til det nationale kompromis, men at virkeligheden er, at udviklingen blandt de øvrige EU-lande har taget en anden retning end den, vi ønskede, og at vores situation så er, at vores forudsætninger i forhold til dengang, vi indgik forbeholdene, er anderledes, og at vi derfor må overveje med os selv at forholde os til den nye virkelighed, der er? Eller skal vi bare stædigt holde fast?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Som en af dem, der har været med til at lave det nationale kompromis, vil jeg meget have mig frabedt at blive beskyldt af hr. Holger K. Nielsen for at jamre over de fire forbehold.

Jeg har været godt tilfreds med, at vi havde de fire forbehold. Jeg har været godt tilfreds med det nationale kompromis. Det var en betingelse for at kunne fortsætte, og det var også en betingelse for at kunne få det nybrud, den nyorientering i dansk EU-politik, som lå i det nationale kompromis.

Det er, som om hr. Holger K. Nielsen har vedtaget med sig selv, at der ikke er sket en nyorientering. Min påstand er, at det er der, og i meget høj grad er operationen faktisk lykkedes. Så er det jo rimeligt, at når der er gået 8 år, begynder man at spørge sig selv: Er det ikke kommet dertil nu, hvor vi med tryghed og åben pande kan sige, lad os skrotte forbeholdet om retlige indre anliggender, for det er ikke det skræmmebillede, det var engang? Vi troede, der skulle komme et fælles politi, det kommer der ikke. Der kommer en fælles flygtningepolitik, og det vil vi gerne have.

Er det ikke muligt, at vi kan se hinanden så meget i øjnene og sige, at udviklingen er gået i en retning, som vi kan være tjent med? Derfor må vi også kunne diskutere ophævelsen af forbeholdene uden at blive beskyldt for forligsbrud. Det vil jeg gerne have mig frabedt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen jeg beskylder da ikke De Radikale for noget som helst. Det kunne da ikke falde mig ind. Det venlige parti kunne det da ikke falde mig ind at beskylde for noget ondt eller for at være slyngler. Hvornår har jeg gjort det? Overhovedet ikke.

Det var da ikke nogen beskyldning. Det var da en konstatering af, at man omkring ØMU'en ønsker at få fjernet det nationale kompromis helt i overensstemmelse med kompromisets tekst. Der skal være en folkeafstemning. Jamen der er da ikke noget forligsbrud i det. Man ønsker altså bare at få fjernet forliget. Det er jeg imod, og det er det, jeg siger. Det er da noget fuldstændig andet. Jeg fatter ikke det der med beskyldninger.

Fru Elisabeth Arnold er et venligt menneske og en god politiker, og Det Radikale Venstre er jo det her bløde, danske parti. Det kunne virkelig ikke falde mig ind at beskylde det for sådan nogle slemme ting, som fru Arnold siger der.

Til hr. Claus Larsen-Jensen, der siger, at udviklingen er gået anderledes: Ja, selvfølgelig er den da det. Der var da ingen, der for 7-8 år siden kunne se i krystalkuglen præcis, hvordan det ville gå. Men det er jo ikke det, der er spørgsmålet.

Spørgsmålet er, om udviklingen har været så meget anderledes, at det kan begrunde, at vi ændrer den politik, vi gennemførte dengang, og det er da min påstand, at det har den ikke. Jeg synes, at omkring ØMU'en, og det har vi haft

en lang debat om her tidligere i dag, er der intet som helst, der har ændret forudsætningerne fra dengang. Vi vidste dengang, der ville komme en økonomisk og monetær union. Det var derfor, vi fik en undtagelse om det.

Om forsvarspolitikken: Nogle siger, at EU-hæren er væk og borte. Det synes jeg er en meget dristig påstand. Det må jeg altså helt ærligt indrømme. Forsvarsministrene mødes fast nu. En EU-hærkonstruktion er sat på skinner, og hvis nogen tror, at den vil stoppe ved krisearbejde, om jeg så må sige, så er de meget, meget naive. Naturligvis er der også lagt i ovnen til mere end det.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvis vi nu tager et af områderne, hvor det viser sig i praksis, at det, man frygtede, er det ikke blevet til, o.k., så har vi ikke noget problem på det område. Men hvis vi stadig væk frygter for, at det nu nok kunne blive resultatet på et tidspunkt, er der jo ingen grund til at pille ved forbeholdet på det område. Fair nok.

Men hvis det nu viser sig, som hr. Holger K. Nielsen selv i dag har sagt til Berlingske Tidende, at der faktisk er nogle områder, hvor det måske skævvrider og ikke er så hensigtsmæssigt, kunne man så forestille sig, at SF i sin politiske idéudvikling kunne sige: O.k., det var sådan set ikke tænkt til det område, men her vil vi sådan set godt overveje en anden dansk politik i stedet for bare at holde fast, selv om det er fuld af paradokser?

Jeg har lagt mærke til, at hr. Holger K. Nielsen flittigt refererer til udenrigsministeren i Tyskland og til forslaget om fleksibilitet. Er sagen om fleksibilitet ikke, at det i virkeligheden betyder, at nogle løber frygtelig stærkt fra os andre og efterlader os i en situation uden for indflydelse, og at vi står stærkere ved, at vi har et fælles traktatmæssigt grundlag, hvor alle landene er med?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er glad for, at hr. Holger K. Nielsen synes, at Det Radikale Venstre repræsenterer et eller andet blødt i dansk politik.

Jeg er også glad for, at hr. Holger K. Nielsen siger, vi skal være venlige ved hinanden. Så må han være fejlciteret i Berlingske Tidende i dag, hvor han beskylder regeringen for at svigte sit

løfte til befolkningen om en ny orientering i EU-politikken, der lå i det nationale kompromis, og han er citeret for at sige, at en del af det nationale kompromis skal være ny og langsigtet dansk EU-politik. Det løber Socialdemokratiet og De Radikale fra, siger Holger K. Nielsen. Det kan jeg forstå er en fejlcitering.

Det, jeg ønsker, er blot en anerkendelse fra hr. Holger K. Niensens side af, at visse af de elementer, der var og er i de fire forbehold, har udviklet sig i en retning, vi kun kan være tilfredse med. Det blev ikke så slemt, som vi havde frygtet, og den frygt var en af grundene til, at vi indgik det nationale kompromis. De skræmmebilleder, som blev sat op for os, og som også vi radikale var bekymrede for, blev ikke virkeliggjort, og derfor kan vi nu diskutere på et andet grundlag, fordi tingene har udviklet sig i en for os gunstig og beroligende retning.

Det var blot en anerkendelse af den udvikling, jeg gerne ville have fra hr. Holger K. Niensens side. Det kan jeg altså ikke få.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes faktisk, at det bidrag, som hr. Holger K. Nielsen leverede her for et øjeblik siden, var et bidrag, der burde have fået alle Folketingets partier til at klappe i de små hænder og bifalde holdningen, at den EU-politik, der føres, i så høj grad som overhovedet muligt skal have folkelig opbakning i de forskellige EU-lande, og at det nødvendiggør, at der kan være en forskellig udvikling og en forskellig forpligtelse over for EU-samarbejdet i de forskellige lande.

Vi har i Danmark haft den situation, at vi igennem talrige folkeafstemninger efterhånden har en fuldstændig delt befolkning. Det er ikke holdbart ud fra noget synspunkt, og der burde være en fælles forståelse for, at man dog havde den indgang til debatten, at man prøvede at finde større fodslog. Derfor kan jeg i virkeligheden ikke forstå den polemik, der udspandt sig som følge af de her vel grundlæggende holdninger, som kom til udtryk netop for et øjeblik siden, men det er et udgangspunkt, som jo også netop har tag i baggrunden for, hvorfor vi i Danmark har nogle undtagelser i forhold til den unionsudvikling, der ellers er foregået.

Vi stemte faktisk nej 2. juni 1992. Somme tider kan man næsten af diskussionen forledes til at tro, at det ikke var således, og at det ikke var således, at da vi skulle stemme om Maastrichttraktaten i 1993, var det faktisk på baggrund af, at vi fik et løfte om, at Danmark

på de afgørende områder, man havde defineret som værende opbygningen af den politiske union, stod udenfor.

For Dansk Folkeparti at se er der ikke gået lang tid siden 1993, og den udvikling, der har været på de områder, der er omfattet af undtagelserne, har ikke været af en sådan karakter, at den på nogen måde kan begrunde folkeafstemninger om ophævelse af undtagelserne. Det er også gået igen i debatten, vi har haft om euroundtagelsen.

Men jeg vil godt sige, at det har været et problem for os at forstå, også i forhold til DUPI-rapporten, at man i den grad forsøger at give indtryk af, at det er problematisk, at Danmark på nogle områder af EU-samarbejdet ikke er med fuldt og helt, for det er jo lige præcis baggrunden for vores undtagelser, at vi ikke skulle være det. Samtidig stod der i det, vi blev bedt om at tage stilling til ved folkeafstemningen i 1993, at vi ikke ville forhindre de andre lande i at gå videre på de områder.

Derfor er der ikke noget problematisk i, at vi er udenfor på nogle områder, og at vi dermed ikke har så stor indflydelse på de områder, som vi selvfølgelig kunne have, hvis ikke vi havde undtagelserne, men samtidig – og det er jo meningen med det – at vi heller ikke er omfattet af de forpligtelser, der følger på de områder. Og dér synes vi, at DUPI-rapporten er alt for ensidig og alt for firkantet i forhold til de reelle forhold, der gælder.

Vi har haft hele eurodebatten, og jeg skal bare kort sige til et par af de andre ordførere, at på forsvarsområdet synes vi, at der er tale om en meget hurtig konklusion, som i virkeligheden både regeringen og også DUPI her gør sig skyldig i. Det har hidtil været diskussionen, at det stadig væk fuldstændig er på tegnebrættet, hvordan forsvarspolitikken i EU udvikler sig, og hvad endemålet bliver. Hvordan vil forholdet til USA se ud?

Der er stadig store brydninger i EU-samarbejdet om, hvordan det forhold skal være, men så sandelig også advarende toner over Atlanten i forhold til, hvad der egentlig kommer frem, og derfor er det alt for tidligt i processen til, at vi kan sige, at faren for en egentlig overstatslig Europahær, eller hvad man vil definere det som, er overstået.

Med hensyn til det retlige område er der den her diskussion om, hvorfor vi egentlig tog den undtagelse. Hvorfor var det egentlig, den blev opfundet af dem, der opfandt den undtagelse?

Det var noget med politisamarbejde. Nå, men så er der ingen grund til at have den længere, for nu handler det ikke om det, nu handler det om noget flygtningepolitik. Man forbigår altså bare fuldstændig, at der jo godt kan være nogle, der faktisk gerne vil have undtagelsen netop af hensyn til flygtningepolitikken, fordi vi ønsker den opretholdt som et nationalt anliggende.

Men selvfølgelig kommer man ikke uden om i sådan en diskussion også at diskutere Schengensamarbejdet, hvor vi jo desværre må konstatere, at afskaffelsen af grænsekontrollen gør det sværere og sværere for Danmark at opretholde egne regler. Det er også en af grundene til, at Dansk Folkeparti længe har advaret mod Schengenaftalens udmøntning.

I forhold til unionsborgerskabet – og det skal så være min afsluttende kommentar – tager DUPI's rapport ikke højde for de seneste ting, og det er måske også fair nok; der er sket meget allerede, siden udkastet til DUPI-rapporten blev diskuteret i DUPI's bestyrelse. Der er hele Østrig-aktionen, som vi bør tage med ind i billedet, og så er der hele situationen om Charteret.

Det forslag til vedtagelse, som regeringspartierne, Venstre. De Konservative og CD har fremsat, mener vi går i en hel forkert retning, og derfor skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tager DUPI's rapport til efterretning som et bidrag til debatten om de danske undtagelser, der blev givet befolkningen efter Nejet den 2. juni 1992, og konstaterer, at rapporten ikke giver anledning til at foreslå nogen af forbeholdene afskaffet.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 96).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne indledningsvis takke udenrigsministeren for besvarelsen af forespørgslen og tilføje, at det er meget interessant at læse om udviklingen siden starten af Danmarks medlemskab på de områder, som har været omfattet af de fire forbehold, som vi fik efter afstemningen i 1992.

Det Radikale Venstre står fuldt ud ved, at vi var med til at forhandle de fire forbehold, og vi mente, de var nødvendige for at kunne forblive medlem i EU efter nej i 1992.

Men det har været interessant at følge den udvikling, der er sket med det europæiske samarbejde i perioden efter 1993, hvor vi har fået nogle udvidelser, der har været vigtige, og hvor vi har fået fuld knald på forhandlingerne med de mange ansøgerlande, som er repræsenteret ved de nye demokratier i Øst- og Central-europa.

Så selve udvidelsen er i hvert fald et område, der præger selve samarbejdet i EU voldsomt. Vores forbehold spiller ikke den store rolle dér, men kan selvfølgelig komme til at spille en rolle, når EU består af mange flere lande, som alle er med i et samarbejde, som vi ikke er med i. Så bliver savnet så meget des større; det er i hvert fald vores vurdering.

På Den Økonomiske og Monetære Unions område er det helt oplagt, at der er kommet mere beskæftigelse ind i dette samarbejde, end man oprindeligt troede i 1993. Der har været et ønske – især fra venstrefløjen, også fra SF – om, at der skulle være mere beskæftigelse inde i Den Økonomiske og Monetære Union. Det er der faktisk kommet. Det synes jeg man bør anerkende.

På forsvarsområdet er der nu en anden udvikling med krisestyring snarere end hær, at samarbejdet med NATO og ikke rivalisere med NATO er mønstret, der tegner sig nu. Jeg tror ikke, det har været uden betydning, at Danmark har været meget aktiv i debatten hele tiden. Det har heller ikke været uden betydning, at vi har fået flere medlemslande, som ikke er medlemmer af NATO, som har en helt anden tilgang til europæisk forsvar. Jeg tror, at noget af det, vi kan drage nytte af i den kommende tid, når vi skal diskutere krisestyring i Europa, er, at vi nu har en sammensætning af medlemslande i EU, som repræsenterer både NATO-medlemslande og NATO-ikkemedlemslande, og det er den sidste del, som er blevet styrket antalsmæssigt ved de seneste udvidelser.

Om de retlige og indre anliggender må jeg sige, at det for mig selv personligt har været det forbehold, jeg har været mest ked af, vi har haft, netop fordi politisamarbejdet meget, meget hurtigt fortonede sig som værende fuldstændig uaktuelt. Men derimod har samarbejdet om flygtninge, samarbejdet om civilretsafgørelser været det, der har taget fart, især efter

Tampere-mødet i efteråret, og hvor vi må sige fra radikal side, at vi fantastisk gerne vil være med i det samarbejde både om flygtninge og om de øvrige civilretlige områder. Vi anser ikke politispøgelset for at være noget, der har nogen som helst gang på jorden i det nuværende og det kommende EU.

Danmarks position som kopist på dette område er besværlig, den er svær at forklare, og den er svær at leve med for de embedsmænd og de politikere, der skal arbejde med den. Jeg synes, det er utilfredsstillende, at vi ikke kan deltage som pådrivende, som trendsættende og som fuldt aktive medlemmer.

Til sidst om unionsborgerskabet er der jo sket det lykkelige, at Danmarks stilling til unionsborgerskabet er blevet EU's stilling. Det er så nu indskrevet i Amsterdamtraktaten, at det ikke er noget, der skal erstatte det nationale borgerskab. Det var det, der var angsten i 1992, og det er nu skrevet ind i Amsterdamtraktaten. Man kan sige, at det danske forbehold er blevet uinteressant, fordi den danske bekymring nu altså er blevet hele EU's bekymring. Det er nu ikke meningen, at unionsborgerskabet skal erstatte det nationale statsborgerskab.

Konklusionen på DUPI's rapport er, at Danmark bør vurdere stillingen til de fire forbehold. EU udvikler sig hurtigt på de områder, jeg har nævnt her. Det Radikale Venstre vil gerne gå ind i diskussionen om at vurdere de forskellige forbehold, men vi mener, at de skal diskuteres og debatteres og vurderes hver for sig, og vi tager dem altså i den rækkefølge, som vi nu har fundet er den mest passende. Og i øjeblikket er det altså euroen, vi skal til afstemning om.

Men vi vil ikke lægge skjul på, at vi gerne vil diskutere alle forbeholdene, også set i lyset af denne udmærkede rapport.

Keld Albrechtsen (EL):

DUPI's rapport lider jo af det problem, at den er meget tilbageskuende og ikke har medtaget de afgørende nye ting, som sker. Det er egentlig lidt overraskende, men som jeg har fået det oplyst, har man f.eks. ikke beskæftiget sig med de mange forslag om yderligere magt til Unionen, som ligger på regeringskonferencen, og som fører til en ny unionstraktat i Nice.

Man har selvsagt heller ikke haft de voldsomme franske og tyske udspil, der er kommet på det seneste, med i billedet, og når man derfor konkluderer, at der ikke tegner sig billedet af Europas Forenede Stater, ja, så må man sige,

at det altså bygger på fortidens analyser. Det er ikke noget, som baserer sig på en aktuell bedømmelse af situationen. Derfor er det jo for så vidt mindre interessant.

Der ligger altså en voldsom unionsudvikling foran, som rapporten ikke har indfanget, og derfor må man sige, at den nok hovedsagelig vil finde vej til de historiske arkiver forholdsvis hurtigt.

Så er der nogle ejendommelige konklusioner i rapporten som f.eks., at der ikke skulle være en Europahær på vej. Hvordan kan man nå frem til sådan en teori, når alle kendsgerninger viser, at man i øjeblikket er ved at opbygge et militært apparat? Det er overraskende, at man kan nå til den konklusion.

Man savner også i rapporten en analyse af de fiflerier, som bl.a. udenrigsministeren bedriver med hensyn til den danske undtagelse på det område, hvor ministeren jo f.eks. har ment, at Danmark godt kunne sidde i militære komiteer og generalstaber osv., selv om det fremgår klart af undtagelsen, at det må vi ikke. Der kunne man godt have forestillet sig en lidt mere kritisk rapport.

Jeg savner f.eks. også en beskrivelse af de kolossale fordele, der vil opstå for Danmark, ved at stå uden for den retlige del. Nu er der en ejendommelig teori, som jeg hørte også fru Elisabeth Arnold gentage, som hr. Claus Larsen-Jensen har været fremme med, nemlig at der ikke skulle være noget unionspoliti på vej.

Det er sikkert korrekt, at tanken om et FBI-lignende unionspoliti i EU led et tilbageslag ved Helmuth Kohls afgang, for det var jo ham, der ligesom var primus motor i det politiprojekt. Men der er jo ingen tvivl om, at det stadig væk ligger på bordet. Og der er jo heller ingen tvivl om, at det vil blive fremskyndet som led i den almindelige unionsudvikling, så hvordan nogle ordførere kan nå til den konklusion, at unionspolitideen skulle være droppet, er også meget ejendommeligt og en virkelighedsfjern tanke.

Noget tilsvarende må man sige om unionsborgerskabet. Der foregår i øjeblikket drøftelser omkring dette charter, som helt klart vil føre til, at man indretter et egentligt unionsborgerskab, og før eller siden vil det jo også være noget, som man fra adskillige landes side vil foreslå skal ind i traktaten. Det kommer muligvis endda allerede ind i forbindelse med Nicetraktaten.

Derfor er resultatet på bundlinjen jo det, som også Joschka Fischer har gjort opmærksom på,

at det bevæger sig i retning af de forenede stater.

Så skal jeg slutte med at sige, at ministeren hævdede, at ØMU'en ikke er et beskæftigelsesfjendtligt projekt. Jeg skal ikke gentage argumenterne – det har vi haft under den foregående debat – men blot fremsætte følgende forslag til vedtagelse, som også baserer sig på, at vi faktisk har til gode, efter lange timers debat i dag, at høre fra tilhængerne, hvad de egentlig vil bruge den påståede indflydelse til, som de hævder at man kunne opnå ved at ophæve f.eks. undtagelsen om ØMU'en. Derfor vil jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget finder, at Den Europæiske Centralbank fører en forfejlet og beskæftigelsesfjendsk pengepolitik, pålægger Folketinget regeringen inden 1. juli 2000 at sende Folketingets Europaudvalg en redegørelse

- om den politik, som regeringen i tilfælde af dansk tilslutning til euroen vil føre i Euro-X-rådet, og
- om den politik, som Nationalbankens direktør i givet fald vil føre i Centralbankens styrelsesråd.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 97).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti nærer stor respekt for DUPI's arbejde, og vi synes også, det er udmærket, at det netop er DUPI, der på foranledning af Folketinget har analyseret på udviklingen i Den Europæiske Union siden 1992, siden den tid, hvor Danmark også tog forbehold over for visse dele af unionsudviklingen.

Men jeg vil også godt fremhæve, at det jo bliver, sådan som sådanne analyser er, en analyse på visse præmisser, og de kan jo somme tider også være afgørende for resultatet. Det gør ikke DUPI-rapporten ringere, men jeg siger det blot for også at henlede opmærksomheden på, at vi i Kristeligt Folkepartis folketingsgruppe, som jeg har været inde på tidligere i dag, ser forskelligt på nogle af de her ting, også fordi vi har

lidt forskellige præmisser for, hvordan vi vurderer unionsudviklingen.

Jeg skal derfor nøjes med her ved debatten nu at koncentrere mig omkring et enkelt aspekt i DUPI-rapporten, som jeg synes er interessant, blandt mange selvfølgelig, men især interessant også ud fra en overordnet betragtning, og det er synspunktet om Danmark som et B-medlem af Den Europæiske Union.

Det er klart, at hvis man ligesom definerer et B-medlem som den, der har taget forbehold og sagt ja til, at de andre lande kan fortsætte som et A-hold, så kan man da godt sige, at Danmark er et B-medlem. Det har jeg ikke noget imod. Men jeg synes jo, at det er vigtigt også at gøre sig klart, hvorfor Danmark overhovedet fik de forbehold efter nej til Maastrichttraktaten ved folkeafstemningen i 1992. Det gjorde vi, fordi den danske befolkning jo ikke kunne tiltræde Maastrichttraktaten, og der dermed måtte udarbejdes et politisk, et nationalt kompromis, som førte til, at Danmark gav tilslutning til, at de andre lande kunne fortsætte unionsudviklingen, men at Danmark skulle stå uden for den på en række centrale områder.

Vi var nok nogle, der dengang kunne have ønsket os, at det danske nej ikke bare kom til at få betydning for Danmark isoleret set og for en ny dansk europapolitik, som det jo hed sig og hedder sig, men at det også havde fået betydning for hele traktatgrundlaget som sådan. Det fik det ikke, men at forbeholdene skulle få konsekvenser for Danmark, har jo da stået rimelig soleklart i hvert fald for Kristeligt Folkeparti siden da.

Så kan man jo altid vurdere, om det er klogt og det er godt, og om der er sket ting undervejs, som ligesom betinger, at vi revurderer vores situation, og det er jo det, som regeringen har lagt op til i diskussionen omkring det lovfor-slag, som skal føre til dansk tilslutning til det økonomiske og monetære unionssamarbejde også i den tredje fase.

Når jeg synes, at spørgsmålet her omkring A- og B-medlemskab er vigtigt ud fra et overordnet perspektiv, er det også, fordi jeg ser det i sammenhæng med, at der i forbindelse med Amsterdamtraktaten jo blev indføjet en ny bestemmelse, en fleksibilitetsbestemmelse, som gør, at man netop dér, synes jeg i hvert fald, har indbygget noget af det, som også kunne være tanken bag de danske forbehold fra 1993, nemlig at nogle lande nu med Amsterdamtraktaten i hånden godt kan sige o.k. til, at flertallet må-

ske gå videre, benytter EU's institutioner, men at man altså selv ikke er med.

Og spørgsmålet er i virkeligheden, om det ikke var den dimension, de muligheder, som Danmark skulle søge at udvikle, i øvrigt også i forbindelse med den igangværende regeringskonference, hvis det endte med det. Det ville jo – synes jeg – også give perspektiver ikke alene for Danmark, men måske også for andre lande, der fremover enten ikke vil være med eller vil have problemer med at være med fuldt ud i samarbejdet – her tænker jeg på optagelsen af nye medlemslande.

Når det gælder de fremsatte forslag til vedtagelse, skal jeg nøjes med at sige et par ord omkring det forslag til vedtagelse, som er fremsat af partier, der repræsenterer et flertal i Folketinget, af hr. Claus Larsen-Jensen, og sige, at vi altså vurderer nogle af de her ting forskelligt fra Kristelig Folkepartis side og altså også vurderer spørgsmålet om dansk tilslutning til euroen forskelligt, og derfor vil det være sådan, at Kristeligt Folkepartis folketingsgruppe vil være delt ved afstemningen omkring det forslag, som jo formentlig kommer til afstemning først.

Kim Behnke (FRI):

Da det blev besluttet i Europaudvalget at bede Dansk Udenrigspolitisk Institut om at gennemføre den udredning, vi nu ser resultatet af, havde vi ikke noget at indvende. Og det har vi ikke, fordi vi mener, at i dansk europapolitik er det nødvendigt, at der hele tiden føres en analyse ikke alene af det, der sker i Europa, men også omkring, hvordan det påvirker Danmark.

Men fordi man sætter nogle til at lave en analyse, er det ikke ensbetydende med, at man automatisk skal modtage resultatet som en åbenbaring eller som en sandhed. Og efter vores mening er rapporten fra DUPI blevet tillagt alt for megen vægt i forhold til, hvad rapporten egentlig har haft til formål. For os at se har rapporten haft til formål at beskrive et forløb, og det har rapporten sådan set gjort ganske udmærket. Der er glimrende samlinger af facts, der er en masse pædagogiske opstillinger af de politiske beslutningsprocesser i EU-systemet osv., alt sammen noget, som er godt og nyttigt for de folk, der ønsker at gøre sig kloge på, hvordan EU udvikler sig.

Og netop fordi udviklingen går hurtigt i de her år, ja, så er sådan et værk naturligvis ganske udmærket. Men dér, hvor kæden efter vores

opfattelse hopper af, er, når man så begynder at konkludere. For konklusionerne blev jo modtaget af den unionsivrige presse under overskrifter som »Danmark kan blive koblet af EU-toget«, altså underforstået, at der nu skulle ligge en dokumentation for, at Danmark ikke har tilstrækkelig indflydelse i EU.

Og det er jo en lidt bagvendt måde at se tingene på. For da den danske befolkning traf den meget flotte beslutning, som i den engelske presse dengang blev videreformidlet under den flotte overskrift »The vikings are sailing again«, foretog danskerne jo noget usædvanlig flot og modigt, nemlig at turde modsætte sig det, der var den brede flertalsopfattelse i EU.

Der var et lille, men modigt folk, der turde gå imod det, som magthaverne prøvede at presse ned over hovedet på dem. Og selv om der er nogle, der i dag forsøger at efterlade det indtryk, at det ikke rigtig har haft nogen betydning for Europa, så er det vores vurdering, at det har haft en overordentlig stor betydning for Europa.

Og derfor kan man sige, at det er lidt absurd at tale om, at Danmark har mistet indflydelse, fordi vi har haft de fire forbehold. Vi tror faktisk, at lige præcis de fire forbehold har været med til at bremse de alt for unionsivrige i Europa, og derfor har vi måske haft langt større indflydelse ved at træffe den beslutning, end vi ville have haft, hvis vi ikke havde gjort det.

Men i forhold til de fire forbehold er det jo altså en beslutning truffet af den danske befolkning, ved en folkeafstemning oven i købet, og dér er det jo naturligvis sådan, at når en befolkning træffer den beslutning, skal den ikke alene efterleves, men så skal man altså også gå ud fra, at det er en beslutning, der er truffet, fordi befolkningen ønsker, at det skal være sådan. Og derfor er det jo ulykkeligt, at man hele tiden prøver at undergrave de fire danske forbehold.

Når man bruger rapporten fra DUPI til at konkludere, at EU ikke er på vej mod en politisk union, er det i vid udstrækning bakspejlsbetragtninger. For ser man på det, der foregår netop i disse dage, ja, så kan man se den franske premierminister Jospin, der fremlægger en plan for det næste halve år for EU's formandskab. Øget politisk samarbejde bliver et af hovedområderne, når den franske regering skal overtage EU's formandskab med en styrkelse af det politiskesamarbejde. Dér vil Jospin indlede en undsætningsaktion for bl.a. for at redde euroen.

Den tyske udenrigsminister Fischer opfordrer til et politisk integreret Europa arbejdende mod en føderation, og nogle har udlagt det som sådan en fristil for Fischer, men situationen er jo den, at det er en ganske nøje planlagt aktion, for ganske hurtigt gik franske politikere ind og erklærede, at de var stort set enige.

Det, vi bekymrer os om, er, at der ikke er langt flere europæiske hovedstæder, der har råbt vagt i gevær og sagt: Det er ikke den udvikling, vi ønsker. Og vi er overbevist om, at det simpelt hen er, fordi man er ved at sætte den nye politiske dagsorden. Og når de store ankerlande, Tyskland og Frankrig, er enige om, hvilken retning Europa skal udvikle sig i, ja, så plejer det desværre også at blive sådan. Og dér mangler der vikingemod hos de danske ministre til ved forhandlingsbordet at modsætte sig.

Ser vi på de planer, der ligger i Kommissionen for, hvad de vil inden for den næste 5-årsperiode, ja, så har vi også under andre debatter grundigt dokumenteret, at det så sandelig ikke er et Europa, vi ønsker.

Så DUPI-rapporten er udmærket til at se baglæns og til at blive klog af, men den kan ikke bruges til at konkludere noget som helst i forhold til fremtiden.

Og lad mig til sidst sige i forhold til de fremsatte forslag til vedtagelse, at det forslag til vedtagelse fra hr. Frank Dahlgaard og det fra hr. Kristian Thulesen Dahl vil vi kunne støtte fra Frihed 2000, mens det forslag, unionstilhængerne har fremlagt, kan vi naturligvis ikke støtte.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg er meget enig i de betragtninger, der blev gjort fra hr. Kim Behnkes side her omkring DUPI-rapporten, og skal tilføje noget omkring retorikken, som den også er faldet lidt for. DUPI-rapporten opererer jo med det her begreb A- og B-medlemmer, og på det pressemøde, der var oppe i Europaudvalget her forrige mandag, snakkede man jo også om toget, der kører, og om at stå tilbage på perronen, om kernelande og om at være i periferien.

Og hvem vil stå tilbage på perronen, når toget kører? Jamen altså, hvis toget kører i en forfærdelig retning og i afgrunden eller støder ind i et andet tog, er det jo godt at stå tilbage på perronen. Hvis kernelandene har store problemer og kernen altså i virkeligheden er vældig problemfyldt, er det da meget godt at være i periferien.

Og når det drejer sig om det, som jeg opfatter som langt, langt det væsentligste forbehold, hvad enten man er på ja- eller nejsiden, nemlig spørgsmålet om ØMU'en, spørgsmålet om at stå uden for den fælles EU-valuta, ja, så er situationen jo i dag, at der er selvskabte problemer i EU i kernelandene i form af høj arbejdsløshed, i form af en vækst, som først efterhånden er ved at komme i gang, og i form af problemer med at blive enige om, hvad vej retten skal gå, i form af problemer om at blive enige om, om man skal gribe ind for at prøve at rette op på den faldende og meget lave eurokurs. Det er jo ikke problemer, vi har i Danmark, når vi står uden for, med en høj beskæftigelse, med en lav arbejdsløshed, med en høj levestandard og med en økonomi, som aldrig nogen sinde i historiens tid har været så stærk og god, som den er i øjeblikket.

Og det synes jeg ikke DUPI-rapporten lige som påpeger i tilstrækkeligt omfang. Og jeg synes også, at der er en skrigende modsætning mellem DUPI-rapporten og så den rapport, hvis konklusioner vi har fået i dag, nemlig rapporten fra de økonomiske vismænd omkring ØMU'en eller euroen. Der er så stor en forskel, at det er værd at bemærke, og det er da også det, jeg har fremsat et forslag til vedtagelse om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Afstemningerne om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt finde sted her i Folketingssalen i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 156:

Forslag til folketingsbeslutning om folkeafstemning om ophævelse af de fire danske forbehold.

Af Kim Behnke (FRI) og Frank Dahlgaard (UP) m.fl.

(Fremsat 9/5 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil nok ikke overraske nogen, når jeg erklærer, at regeringen ikke kan støtte det fremsatte forslag. Regeringen har en anden politik. Regeringen har besluttet, at der skal være en folkeafstemning om Danmarks deltagelse i den fælles valuta i september, og derfor skal jeg på regeringens vegne afvise forslaget.

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg har i forbindelse med behandlingen af DUPI-rapporten klart præciseret, hvorfor det er irrelevant at skulle tage en samlet afstemning af de fire forbehold, og derfor afviser vi forslaget.

Charlotte Antonsen (V):

Vi afviser også forslaget. Man kan sige, at hvis vi skulle have haft en diskussion om det her spørgsmål, så skulle vi jo have taget diskussionen, inden man satte sig for at tage en ØMU-afstemning, så jeg synes jo også, det kommer meget sent, det her forslag.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil da gerne spørge, hvorfor Venstres ordfører afviser forslaget, når vi nu er i en situation, hvor der skal være en folkeafstemning.

Det er jo ikke noget, jeg synes, men når nu disse forbehold er blevet til i kraft af det nationale kompromis og Edinburghafgørelsen, og når de er indført på én gang, og jeg kan forstå, at Venstre ønsker at fjerne alle forbeholdene og helst så hurtigt som muligt, så var der da her en anledning. De blev indført på én gang, så lad os dog tage op til afgørelse, om de skal afskaffes eller fastholdes på én gang. Det er der da logik i, og det er Venstre hele tiden gået ind for. Nu har man muligheden for at få fjernet hele mølevitten, hvorfor afviser man så forslaget?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Utallige gange har fru Charlotte Antonsen som ordfører for Venstre stået på denne talerstol siden 1992 og har hver gang på vegne af Venstre fremført det synspunkt, at det i øvrigt var Venstres opfattelse, at lige så hurtigt, det kunne lade sig gøre at få ophævet de fire danske forbehold, så var det Venstres politik, at det ønskede man gjort.